

SUOMEN VINTTIKOIRALIITON LAUSUNTO ELÄINTEN HYVINVOINTILAISTA

1. Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Suomen Vinttikoiraliitto näkee lakiehdotuksen sisällön olevan varsin samansuuntainen omien koesääntöjensä, ohjeittensa ja koulutustensa suhteen koskien oman erikoisalueensa ehdotuksia ja perusteita. Eläinten hyvinvointi ja turvallisuus ovat ensisijaisia tekijöitä vinttikoirien juoksupahtuman suunnittelussa ja toteutuksessa, ja lakiluonnoksessa nämä edellytykset laajennetaan koskemaan kaikkia eläinkilpailuita (lain määritelmän mukainen tulkinta eläinkilpailuista).

Lain sisältö on Suomen Vinttikoiraliiton mielestä hyvä ja ehdotetut muutokset pääsääntöisesti kannatettavia. Kuitenkin esitämme huolestamme siitä, miten lakiluonnoksen sanamuodot – tiukasti tulkittuina ja ilman erilaisten eläinharrastusmuotojen erityispiirteitten huomioon ottamista – saattavat rajoittaa eläinten rotuominaisuuksien arviointia koemuotojen edellyttämissä suorituksissa. Samoin lisääntyvä ilmoitus- ja raportointivelvollisuus lisää kokeiden järjestämiseen liittyvää byrokratiaa ja tuo lisäkustannuksia harrastepohjalta toimiville kokeiden järjestäjille, jotka jo nykyisellään kamppailevat tapahtumien taloudellisen kannattavuuden kanssa.

Vaikka Suomen Vinttikoiraliiton alaisissa vinttikoirien maasto-, ajue- ja ratajuoksupahtumissa on Suomen Kennelliiton hyväksymien koesääntöjen mukaisesti aina eläinlääkäri paikalla, Suomen Vinttikoiraliitto kokee eläinlääkäripakon liioiteltuna toimenpiteenä, kun otetaan huomioon kaikki eläinkilpailuiksi lain puitteissa tulkittavat tapahtumat. Monissa osallistujamäärältään vähälukuisissa koemuodoissa eläinlääkäriin yhteystietojen välitön saatavuus lienee riittävä turvaamaan koirien ja/tai koirakoiden eläinlääkinnällisten tarpeiden täyttämisen ilman eläimeen kohdistuvaa liiallista kipua tai tuskaa. Usein myös valveutuneet koirien omistajat ja koemuotojen palkinto- ja ylituomarit hallitsevat perustason ensiavun, koska ovat itse koirien omistajia ja kokeneita aktiiviharrastajia. Välitöntä ensiapua on pystyttävä antamaan tarvittaessa aina.

Suomen Kennelliiton ja sen alaisen Suomen Vinttikoiraliiton koulutusjärjestelmien moniportaisuus ja sisältö lähtee nimenomaisesti eläinten hyvinvoinnin ja turvallisuuden turvaamisesta. Koulutusjärjestelmän rakenne ja koulutusten sääntömääräisyys varmistavat sen, että kokeiden ja kilpailuiden järjestäjinä toimivat henkilöt katsovat tapahtumapaikkaa, tapahtuman suoritusta ja suoritusten toimivuutta ensisijaisesti eläinten turvallisuuden näkökulmasta. Vaikka kokeiden järjestäjät ja vastuuhenkilöt ovatkin harrastajia, on toiminnassa vahva ammattimainen toimintatapa ja jokainen vastuutehtävissä oleva tuntee asemansa vaatimukset. Useimmiten aktiiviset harrastajat kouluttautuvat lisäksi omaehtoisesti ja/tai oman jäsenkerhonsa tuella tehtäviin, jotka tukevat tätä toimintaa.

Suomen Vinttikoiraliitto tekee jatkuvasti työtä hallinnoimiensa koemuotojen sääntöjen ja toiminnan kehittämisen eteen, erityisesti eläinsuojelullisia näkökohtia painottaen, yhteistyössä Suomen Kennelliiton ja kansainvälisen FCI:n alaisen CdL:n, eli kansainvälisen vinttikoirakomission kanssa. Jälkimmäisessä – kansainvälisessä – yhteydessä Suomen Vinttikoiraliiton aloitteesta on saatu aikaan monta eläinten terveyteen ja turvallisuuteen kohdistuvaa muutosta kansainvälisten vinttikoirakokeiden sääntöihin. Suomen Vinttikoiraliiton aloitteesta uusimpiin sääntöihin on myös saatu mukaan lause, jonka mukaan eläinten turvallisuus on kokeissa ensisijainen asia.

Yhteenvetona Suomen Vinttikoiraliitto näkee lain perusteet ja yleissisällön hyvänä, mutta toivoo otettavaksi huomioon eräitä, jäljemmin täsmennettäviä seikkoja joko lain sanamuodoissa, tulkinnoissa tai tulevien asetusten sisällöissä.

2. Lakiehdotuksen pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut

Pyydämme kiinnittämään erityistä huomiota seuraaviin lakiehdotuksen kohtiin:

Eläinten kohtelu

Suomen Vinttikoiraliiton Vinttikoirakokeiden säännöt ja Suomen Kennelliiton yleiset kokeita ja kilpailuita koskevat säännöt ja ohjeet kieltävät eläinten kovakouraisen kohtelun kaikissa tilanteissa. Koiran kohtelusta on säädetty niin Kennelliiton yleisissä säännöissä kuin Vinttikoiraliiton vinttikoirakokeiden säännöissä, ja epäsopeva toiminta johtaa raportointiin ja sanktioihin. Tässä suhteessa Suomen Vinttikoiraliitto on täysin samaa mieltä lain luonnoksen sisällön suhteen: eläintä ei saa kohdella kovakouraisesti tai 'tarpeetonta kärsimystä aiheuttaen'.

13§ Kielletty kohtelu 2. momentissa todetaan kuitenkin seuraavasti:

"Eläintä ei saa pakottaa yrittämään luonnollisten kykyjensä tai voimiensa ylittämistä."

Luonnoksen perusteluissa, sivulla 79, tätä täsmennetään seuraavasti:

"Pakottamisella ei välttämättä tarkoitettaisi fyysistä pakottamista, vaan sillä voidaan tarkoittaa myös esimerkiksi eläimen houkuttelua palkkion avulla. Luonnollisten kykyjen ja voimien ylittämiseen pakottamisessa olisi kyse jo eräänlaisesta ääritilanteesta, jossa eläimen yllirasittuminen olisi hyvin todennäköistä."

Vinttikoirakokeiden suhteen nämä sanamuodot ovat haasteellisia sen vuoksi, että koko koemuoto perustuu vinttikoirien luontaisen vietin laukaisemiseen vieheen liikkeen avulla. Vinttikoirien erityispiirre on nimenomaisesti se, että saalistusvietin laukaisee – pakeneva – näköärsyke ja vietin lopettaa saaliin kiinni saaminen tai sen katoaminen näkökentästä. Jos saalis katoaa näkökentästä, jää vietti laukeamattomaan tilaan ja koira säilyy saalistustilassa vielä pitkään.

Vinttikoirakokeissa eläin ei ole ohjaajansa hallinnassa tai käskyn alaisena, vaan toimii omaehtoisesti ajaen viehettä ihmisten tekemällä radalla: maasto- ja ajuekokeessa maastoon tehdyllä, mutkittelevalla radalla ja ratajuoksukilpailussa radalla. Peruslähtökohta on sama: vieheen liike laukaisee vietin, jonka ansiosta koira ajaa viehettä parhaalla mahdollisella tavalla radan ominaisuudet huomioon ottaen. Koira toimii täysin itse, ja koiran houkuttelu suoritukseen on vinttikoirakokeiden sääntöjen mukaan kiellettyä. Koira juoksee siis vapaaehtoisesti, omien kykyjensä ja voimiensa mukaan, vietin viemänä.

Suomen Vinttikoiraliitto esittää, että eläinkokeiden järjestämisessä ja tämän lain tulkintaa laajentavan asetuksen sisällössä tulisi lähteä suorittavien eläinlajien rodunomaisesta toimintatavasta ja siitä, miten tämä, alkuperäistä eläimen käyttötarkoitusta vastaava toiminta voitaisiin tehdä mahdollisimman turvalliseksi. Suomen Vinttikoiraliiton kokeiden tarkoitus on vinttikoirakokeiden sääntöjen mukaan (1§ Kokeiden tarkoitus) "näöllään ajavien koirien metsästys- ja juoksuominaisuuksien selville saaminen jalostusta varten". Vinttikoirien rotuominaisuus on näköärsyksen laukaisema saaliinajovietti, ja vinttikoirakokeet ovat ainoa Suomen lakien mukainen

tapa arvioida tuon rotuominaisuuden olemassaoloa ja koirien kykyä toimia rodunomaisesti rotujen alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisesti.

Eläinkilpailussa ja sen toteutuksessa tulisi näin ollen ottaa huomioon suorittavien eläinten rodulliset ja/tai alkuperäistä käyttötarkoitusta vastaava toiminta, ja näiden ominaispiirteitten puolesta ylimpänä osaavana asiantuntijana tulisi pitää tapahtuman järjestäjän määräämää kokeen- tai kilpailun johtajaa, sekä eläinten turvallisuuden osalta vähän osallistujia sisältävässä kokeessa kokeen ylituomaria, joka voisi vastata näistä asioista paikalle kutsuttavan eläinlääkärin sijaan.

Eläinkilpailut ja -näyttelyt

Lakiluonnoksen määrittämien eläinkilpailuiden osalta Suomen Vinttikoiraliitto toimii jo monisuuntaisen ilmoitusvelvollisuuden alaisena. Kustakin tapahtumasta on tehtävä ilmoitus Suomen Kennelliitolle sekä Riistakeskukselle. Näiden toimenpiteiden lisäksi Suomen Vinttikoiraliiton sääntöjen mukaan paikalla on oltava ohjeistettu eläinlääkäri, jolla on ylin toimivalta eläinten hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyen, muun muassa oikeus kieltää koiran osallistuminen terveydellisiin syihin vedoten, keskeyttää koiran suoritus, sekä keskeyttää tai kieltää tapahtuman järjestäminen.

Suomen Vinttikoiraliitto toimii Suomen Kennelliiton doping-sääntöjen mukaisesti ja kokeissa suoritetaan satunnaisesti doping-testauksia. Vinttikoiraharrastajat ovat erittäin valveutuneita doping-sääntösten ja eläinten lääkinnän suhteen, jopa niin pitkälle, että itse ilmoittavat mahdollisista riketapauksista. Vinttikoirakokeet saattavat olla tämän suhteen erikoistapaus eläinkilpailujen osalta, mutta tämä osoittaa vain sen, miten vapaaehtoisella valvonnalla voidaan saada aikaan suuri vaikutus. Mikäli tämä siirretään lakiin ja asetetaan virallinen sanktio, asiasta tulee pelon kautta salailtava ja saattaa aiheuttaa enemmän ongelmia eläimille kuin mitä tästä momentista on loppujen lopuksi hyötyä.

45§ Sisältö on jo Suomen Vinttikoiraliiton Vinttikoirakokeiden säännöissä ja suurelta osin myös Suomen Kennelliiton yleisissä kokeita ja kilpailuita koskevissa säännöissä ja ohjeissa sisäänrakennettuna. Kuten aiemmin todettiin, on näiden järjestöjen koulutusjärjestelmä rakennettu nimenomaisesti eläinten turvallisuus ja hyvinvointi edellä.

§46 mukainen eläinkilpailuiden ilmoituksenvaraisuuden pakolliseksi muuttaminen aiheuttaa lisää byrokratiaa ja kustannuksia muutenkin pienillä resursseilla toimiville järjestäville yhteisöille. Ilmoitukset tuskin ovat ilmaisia, ja jo nyt Riistakeskukselle tehtävä koirien irti-pito-ilmoitus on ylimääräinen vuotuinen kulu, jonka järkevyydestä voidaan keskustella.

Ilmoituksen toimittamisessa Suomen Vinttikoiraliitto näkee haasteen. Useissa tapauksissa tapahtuman järjestäjä ja tapahtuman järjestämispaikka sijaitsevat eri paikkakunnilla, usein jopa eri puolilla maata. Mikäli ilmoittaminen tapahtuu järjestäjän kotipaikkakunnan maakunnalle, millä todennäköisyydellä valvonta tai tapahtuman seuraaminen toteutuu toisen maakunnan alueella? Mikäli ilmoitus muutetaan tehtäväksi tapahtumapaikan maakunnalle, kuinka paljon haittaa tästä koituu tapahtuman järjestäjälle?

Samassa pykälässä määrätään kilpailueläinlääkäristä. Suomen Vinttikoiraliiton tapahtumissa on omien koesääntöjen puolesta oltava aina eläinlääkäri paikalla koko kokeen ajan. Tämä on sääntöihin kirjattu vapaaehtoisesti ja oma-aloitteisesti, ja on ollut voimassa jo vuodesta 1977

lähtien. Näin ei ole esimerkiksi Ruotsissa tai Tanskassa, missä vinttikoiratapahtumat toteutetaan ilman eläinlääkärin läsnäoloa. Tämä ei siis aiheuttaisi muutosta Suomen Vinttikoiraliiton alaisissa tapahtumissa. Ongelmaksi muodostuisi kuitenkin se, että eläintapahtumia on varmasti huomattavasti enemmän kuin eläinlääkäreitä, jotka niihin voisivat sitoutua.

Vaikka Suomen vinttikoiraliiton koesäännöissä ja koetoiminnassa kilpailueläinlääkärin toiminta ja läsnäolo on otettu varsin vahvasti jo huomioon, ei tätä pakkoa voida katsoa kaikissa tapauksissa perustelluksi. Kuten aiemmin on todettu, koiratapahtumissa, joissa osallistuvia koiria on vähän, tästä voisi vastata kokeen/kilpailun ylituomari, joka kuitenkin on pitkän kokemuksen omaava aktiiviharrastaja ja Suomen Kennelliiton asettama kokeen vastuuhenkilö. Laissa tai sitä täydentävässä asetuksessa voitaisiin määrätä ilmoitusvelvollisuudesta eläinlääkärille, jonka yhteystiedot tulisi olla tapahtuman järjestäjällä välittömästi saatavilla. Tämän eläinlääkärin tulisi sijaita mahdollisimman lähellä tapahtuman järjestämispaikkaa ja koirien ensiapumahdollisuuksista tulisi huolehtia järjestäjän toimesta.

28.2.2018

49§ mukainen kirjaamisvelvollisuus täyttyy tällä hetkellä kaikissa Suomen Vinttikoiraliiton alaisissa kokeissa, samoin kuin Suomen Kennelliiton alaisissa kokeissa. Ilman kirjattuja tuloksia koirien arviointi ja tulosten vertailtavuus ei ole mahdollista.

3. Muut kommentit

Suomen Vinttikoiraliitto näkee lain päivittämisen hyvänä asiana, mutta kokee edellä mainittujen kohtien osalta sanamuotojen ja perusteluiden olevan riittämättömiä ja tulkinnanvaraisia. Tulkinnanvaraisuus on jopa niin suurta, että tiukalla tulkinnalla niillä saatetaan vaarantaa koko vinttikoirakokeiden järjestämisen mahdollisuus.

Suomen Vinttikoiraliitto toivoo, että lain tulkinnassa ja tulevien asetusten valmisteluissa otettaisiin selvemmin huomioon eläinten rodunomainen toiminta ja alkuperäisten käyttötarkoitusten vaatimukset niin sisällön kuin tulkintojen osalta. Omalla toiminnallaan ja omien sääntöjensä puitteissa Suomen Vinttikoiraliitto on jo lakia edellä monen asian suhteen, eikä näe lain sellaisenaan haittaavan harrastustoimintaa, mutta näkee mahdollisuuden, että vinttikoiraharrastusta saatettaisiin rajoittaa tarpeettomasti.

Koiraharrastus on todettu useissa tutkimuksissa sekä koirien omistajien fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia että terveyttä edistäväksi. Vinttikoiraharrastuksessa koirien kunnosta ja liikunnasta on pidettävä hyvää huolta: tämä ei onnistu ilman omistajien omaa aktiivista osallistumista päivittäiseen liikuntaan ja harjoitteluun. Koirien hyvässä harrastuskunnossa pitäminen edellyttää myös omistajien liikuntaa, millä on selvästi positiivista vaikutusta laajemminkin yhteiskunnassa.

Suomen Vinttikoiraliitto toivoo, ettei lain ja tulevien asetusten sisältö tai tulkinnat rajoita tai hankaloita vinttikoirien – tai muiden harrastuseläinten – rotuominaisien, alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisien harrastuksien järjestämistä tai harrastamista. Tällaisilla rajoituksilla olisi edellä mainitun perusteen mukaisesti laajoja vaikutuksia harrastuspiirien ulkopuolellakin.

Suomen Vinttikoiraliitto ry:n puolesta

Puheenjohtaja
Maria Stenberg

Sihteeri
Laura Valkama